

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci **žalobkyně: L. V.,** zastoupena Mgr. Janou Hladíkovou, advokátkou, se sídlem 17. listopadu 623, Pardubice, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ze dne 28. 4. 2004, č. j. 52 Az 60/2003 - 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené advokátce Mgr. Janě Hladíkové, se sídlem 17. listopadu 623, Pardubice, **se přiznává** odměna za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti ve výši 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 2. 2002, č. j. OAM - 883/VL - 19 - 12 - 2002, byla žádost o azyl žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný své rozhodnutí odůvodnil tím, že stěžovatelka v průběhu řízení ke svým problémům na Ukrajině uvedla pouze úmrtí otce, neshody s matkou a obavy z neznámých osob, které požadovaly po její matce splacení vypůjčené finanční částky a mohly by totéž požadovat i po stěžovatelce. Žalovaný tak po zhodnocení stěžovatelčiných výpovědí dospěl

k závěru, že ona sama neuvádí žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by mohla být ve své vlasti vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka v zákonné lhůtě žalobu k Vrchnímu soudu v Praze, v níž uvedla, že se nemůže na Ukrajinu vrátit, protože se nemá kam vrátit. Kvůli matčiným dluhům jí navíc hrozí fyzická likvidace. Na výzvu soudu stěžovatelka svou žalobu doplnila v tom smyslu, že považuje napadené rozhodnutí za nesprávné, jelikož se v případě návratu na Ukrajinu fakticky nedokáže domoci ochrany ze strany státu. Domnívá se, že v jejím případě existuje důvod pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, a zároveň žádá soud, aby přehodnotil stanovisko žalovaného ohledně § 14 téhož zákona.

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, který věc podle platné právní úpravy převzal jako věc neskončenou Vrchním soudem v Praze, ze dne 28. 4. 2004, č. j. 52 Az 60/2003 - 41, byla stěžovatelčina žaloba zamítnuta. V odůvodnění krajský soud uvedl, že skutková zjištění, z nichž vycházelo rozhodnutí žalovaného, byla dostatečná a závěry vyjádřené v napadeném rozhodnutí jsou v souladu se zákonem. Dále konstatoval, že žalovaný postupoval správně, když stěžovatelčinu žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Zároveň konstatoval, že výroky o neudělení azylu podle § 13 a § 14 a o nevztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu učinil žalovaný v rozhodnutí nadbytečně, nicméně tato vada nezpůsobila nezákonnost ani nicotnost napadeného rozhodnutí. Rozsudek byl stěžovatelce doručen dne 5. 5. 2004 a ta jej napadla kasační stížností dne 10. 5. 2004.

Včas podanou kasační stížností se stěžovatelka domáhá zrušení rozsudku krajského soudu, zároveň požaduje veřejné projednání věci a ustanovení tlumočníka do ukrajinského jazyka. Dále uvádí, že žalovaný při svém rozhodování nebral v úvahu zejména § 32 odst. 4 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v platném znění (dále jen „správní řád“), a to tím způsobem, že nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, které tudíž nevycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Stěžovatelka dále konstatuje, že rozhodnutí žalovaného nevyplývá ze zjištěných podkladů. Je toho názoru, že jí měl být udělen humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Dovolává se čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách, podle kterého nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu. V souvislosti s rozhodnutím žalovaného o neexistenci překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu poukazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (věc Cruz Varas z roku 1991 a věc Vilvarajah z roku 1991). V kasační stížnosti dále poukazuje na metodiku Vysokého komisaře pro uprchlíky, podle níž i skutečnost, že někdo nebyl podroben pronásledování může v kombinaci s obecným ovzduším nejistoty v zemi původu vést k závěru, že byl žadatel v zemi původu pronásledován. Zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření k obsahu kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky učiněné ve správním řízení. Z výše uvedených důvodů navrhuje žalovaný zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání jejího odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní,

dále jen „s. ř. s.“), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podání lze dovodit, že stěžovatelka namítá kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s., a kasační stížnost je s výjimkou dále uvedenou přípustná.

K žádosti stěžovatelky, kterou se domáhá, aby bylo ve věci nařízeno jednání, Nejvyšší správní soud uvádí, že podle ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s. o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání. Považuje-li to za vhodné nebo provádí-li dokazování, nařídí k projednání kasační stížnosti jednání. Podle názoru zdejšího soudu předložený správní i soudní spis obsahuje dostatek podkladů rozhodnutí, aniž by bylo potřebné nařizovat ústní jednání.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadený rozsudek vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelčino tvrzení, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázky související s podmínkami udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, lze podřadit pod důvod kasační stížnosti obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který spočívá v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky může přitom spočívat v aplikaci nesprávného ustanovení právního předpisu na daný skutkový stav nebo sice v aplikaci správného ustanovení právního předpisu, avšak nesprávně interpretovaného.

Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, pokud v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Jak bude podrobněji uvedeno níže, rozhodnutí o zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné vylučuje posuzování mj. i § 14 zákona o azylu. Proto krajský soud nepochybil, když podle toho rozhodl a posouzením důvodů pro udělení humanitárního azylu se nezabýval.

Nejvyšší správní soud proto přezkoumal závěry krajského soudu ohledně posouzení skutečnosti, zda byla stěžovatelčina žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná správně a v souladu se zákonem. Podle § 16 odst. 1 písm. g) bude žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná, pokud žadatel neuvádí žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by mohl být ve své vlasti vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu (tj. z důvodů jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů). Pronásledováním je přitom ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelčina původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Příkoří, jemuž se stěžovatelka vycestováním z vlasti vyhýbá, tj. úmrtí otce, neshody s matkou a obavy z možných potíží s neznámými osobami, nejsou okolnostmi svědčícími o tom, že by mohla být ve své vlasti pronásledována ve smyslu zákona o azylu a nejsou ani jevem státní mocí přímo vyvolaným, tajně podporovaným, státními orgány vědomě trpěným či státní mocí záměrně nedostatečně potlačovaným. Jde toliko o hypotetické obtíže ze strany soukromých osob. Tento závěr ohledně nesplnění podmínek pronásledování učinil Nejvyšší správní soud s přísným respektováním základních principů, na nichž je azylové zákonodárství obecně postaveno.

Z čl. 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967 lze dovodit, že důvodem udělení azylu v případě represe musí být skutečnost, že jde o represi ze strany státu. V případě stěžovatelky tak nezbývá než uzavřít, že z jejích vyjádření učiněných u žalovaného nevyplynuly skutečnosti, podle nichž by se v jejím případě jednalo o byť i jen náznak represe uskutečňované ze strany státu, ať již přímé, kdy stát sám by stěžovatelku ze zákonem stanovených důvodů pronásledoval, tak i nepřímé, o kterou by se jednalo tehdy, pokud by stát stěžovatelku před pronásledováním cíleně nechránil. Nejsou důvodné ani stěžovatelčiny námitky spočívající v porušení čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách, neboť ve světle obou výše uvedených judikátů Evropského soudu pro lidská práva by v jejím případě musela být splněna podmínka, že vyhoštěním (zde povinností opustit území České republiky) bude vystavena reálnému riziku mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení. Krajský soud správně konstatoval, že výroky o neudělení azylu podle § 13 a § 14 a o nevztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu učinil žalovaný v rozhodnutí nadbytečně, nicméně tato vada nezpůsobila nezákonnost ani nicotnost napadeného rozhodnutí. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona, pak správní orgán bez dalšího - ale jen ve lhůtě podle odst. 2 téhož ustanovení - zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Správní orgán rovněž není povinen rozhodnout o překážce vycestování, jestliže žádost o azyl byla zamítnuta podle § 16 zákona o azylu. Pouze v případě udělení či neudělení azylu v režimu § 12, § 13 a § 14 téhož zákona je ve smyslu § 28 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, obligatorní částí rozhodnutí konstatování, zda se na cizince vztahuje překážka vycestování. Nejvyšší správní soud proto pochybení krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) neshledal.

Stěžovatelčiny námitky ohledně porušení správního řádu žalovaným v řízení o udělení azylu lze podřadit pod důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Aby však mohla být tato námitka přípustně namítána a aby tak Nejvyšší správní soud mohl přistoupit k posouzení její důvodnosti, musela by stěžovatelka namítat nyní tutéž vadu řízení před žalovaným, jakou již namítala v řízení před krajským soudem. Pokud by ji namítala nově až nyní v řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud by se jí podle § 103 odst. 1 písm. b) a § 104 odst. 4 s. ř. s. nemohl zabývat. Předpokladem přípustnosti námitky vůči postupu žalovaného ve správním řízení nyní v řízení o kasační stížnosti je tedy uplatnění takové vady správního řízení již v řízení před krajským soudem ve formě žalobního bodu. Žalobní body musí podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovat jak skutkové, tak i právní důvody, pro které žalobce považuje napadené správní rozhodnutí za nezákonné nebo za nicotné. Námitky, o které nyní stěžovatelka opírá kasační důvod podávaný z § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., nejsou ani v náznaku obsaženy v žalobě či jejím doplnění. Proto ohledně této námitky Nejvyšší správní soud uzavírá, že se opírá o jiné důvody,

než které byly uplatněny v řízení před Krajským soudem v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ač v předcházejícím soudním řízení uplatněny být mohly, a Nejvyšší správní soud se jí tak podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nemůže zabývat. V této části tedy Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost nepřípustnou.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatelka, která neměla v tomto řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, a proto bylo rozhodnuto tak, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odměna právní zástupkyni stěžovatelky, která jí byla ustanovena k její žádosti pro řízení o kasační stížnosti usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, č. j. 52 Az 60/2003 - 61, byla stanovena za jeden úkon právní služby (převzetí a příprava zastoupení včetně studia spisu) na základě § 9 odst. 3 písm. f) ve spojení s § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve výši 1000 Kč. Výše hotových výdajů byla stanovena podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu taktéž za jeden úkon právní služby ve výši 75 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. prosince 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu